

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه‌ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی تاثیر درمان سنگ کلیه، میزان تحصیلات، سطح درآمد و

جنسیت در کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سنگ کلیه

نگارش:

صابر نصیری شیخدرابادی

اساتید راهنما:

دکتر سوسن محمدی کبار

اساتید مشاور:

دکتر فرهاد پورفرزی

مرداد ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: ۰۹۴۵

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب صابر نصیری شیخدرابادی دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای دکتر سوسن محمدی کبار بوده و بوسیله **خودم** انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، دکتر سوسن محمدی کبار راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استادراهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در
عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم
و به مادرم، دریای بی کران فداکاری و عشق که
وجودم برایش همه رنج بود و وجودش برایم همه
مهر
و تقدیم به
همسر مهربانم که نشانه لطف الهی در زندگی من
است.

سپاسگزاری

با تقدیر و تشکر شایسته از اساتید بزرگوارام که شایسته هر نوع سپاس، تجلیل و تکریم‌اند؛ اساتید ارجمندی که صبورانه، با ارائه رهنمودها، انتقادات و پیشنهادهایشان، در تمام مراحل اجرای این پایان نامه مرا حمایت و تشویق نمودند.

فهرست مطالب

عنوان صفحه

چکیده..... ۱

۲ فصل اول مقدمه

۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق..... ۳

۱-۲- اهداف پژوهش..... ۵

۱-۲-۱- هدف کلی..... ۵

۱-۲-۲- اهداف اختصاصی..... ۵

۱-۳- سوالات و فرضیات مطالعه..... ۵

۱-۴- تعریف واژه‌ها..... ۶

۹ فصل دوم بررسی متون

۲-۱- مبانی نظری..... ۱۰

۲-۱-۱- اپیدمیولوژی سنگ کلیه..... ۱۰

۲-۱-۲- سیستم ادراری و سنگ سازی..... ۱۰

۲-۱-۳- انواع سنگ کلیه..... ۱۲

۲-۱-۳-۱- سنگ های کلسیمی..... ۱۲

۲-۱-۳-۲- سنگ های استرویتی یا منیزیم آمونیوم فسفاتی..... ۱۳

۱۴.....۲-۱-۳-۳- سنگ های اسید اوریکی یا اوراتی

۱۴.....۲-۱-۳-۴- سنگ سیستینی

۱۵.....۲-۱-۳-۵- سنگ های ناشی از دارو

۱۵.....۲-۱-۴- ترکیبات سنگ کلیوی

۱۶.....۲-۱-۵- اتیولوژی سنگ کلیوی

۱۸.....۲-۱-۶- پاتوژنز سنگ کلیه

۲۰.....۲-۲- بررسی متون

۲۳ فصل سوم مواد و روش کار

۲۴.....۳-۱- نوع پژوهش

۲۴.....۳-۲- جمعیت مورد مطالعه

۲۴.....۳-۳- نمونه برداری و روش نمونه گیری و گردآوری اطلاعات

۲۵.....۳-۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری

۲۷.....۳-۵- معیارهای ورود به مطالعه

۲۷.....۳-۶- معیارهای خروج از مطالعه

۲۷.....۳-۷- ملاحظات اخلاقی

۲۸.....۳-۸- جدول متغیرهای مطالعه

۲۹ فصل چهارم نتایج

- ۱-۴- مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در مطالعه..... ۳۰
- ۲-۴- وضعیت کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه..... ۳۳
- ۳-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با جنسیت..... ۳۴
- ۴-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با گروه سنی..... ۳۶
- ۵-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با گروه وزنی..... ۳۸
- ۶-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با وضعیت تاهل..... ۴۰
- ۷-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با سطح تحصیلات..... ۴۱
- ۸-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با شغل..... ۴۳
- ۹-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با میزان درآمد..... ۴۵
- ۱۰-۴- ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با درمان سنگ کلیه..... ۴۶

فصل پنجم بحث ۴۷

- ۱-۵- بحث..... ۴۸
- ۲-۵- محدودیت‌های مطالعه..... ۵۵
- ۳-۵- نتیجه‌گیری..... ۵۶
- ۴-۵- پیشنهادات..... ۵۷

منابع ۵۸

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱-۲: عوامل خطر مرتبط با تشکیل سنگ کلیه..... ۱۷
- جدول ۱-۳: نمره گذاری سوالات پرسشنامه SF-36..... ۲۶
- جدول ۲-۳: متغیرهای مطالعه..... ۲۸
- جدول ۱-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ جنس..... ۳۰
- جدول ۲-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ گروه سنی..... ۳۰
- جدول ۳-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ گروه وزنی..... ۳۰
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ وضعیت تاهل..... ۳۱
- جدول ۵-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ سطح تحصیلات..... ۳۱
- جدول ۶-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ وضعیت شغلی..... ۳۲
- جدول ۷-۴: توزیع فراوانی شرکت کنندگان در مطالعه از لحاظ سطح درآمد..... ۳۲
- جدول ۸-۴: نمره شرکت کنندگان در مطالعه در زیرمقیاس‌های پرسشنامه کیفیت زندگی SF-36..... ۳۳
- جدول ۹-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با جنسیت..... ۳۴
- جدول ۱۰-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با گروه سنی..... ۳۶
- جدول ۱۱-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با گروه وزنی..... ۳۸
- جدول ۱۲-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با وضعیت تاهل..... ۴۰
- جدول ۱۳-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با سطح تحصیلات..... ۴۱
- جدول ۱۴-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با شغل..... ۴۳
- جدول ۱۵-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با میزان درآمد..... ۴۵
- جدول ۱۶-۴: ارتباط کیفیت زندگی شرکت کنندگان در مطالعه با درمان سنگ کلیه..... ۴۶

فهرست شکل ها و نمودارها

- شکل ۱-۲: محل های سنگ کلیوی در سیستم ادراری..... ۱۱
- نمودار ۱-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک جنسیت..... ۳۵
- نمودار ۲-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک گروه سنی..... ۳۷
- نمودار ۳-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک گروه وزنی..... ۳۹
- نمودار ۴-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک وضعیت تاهل..... ۴۰
- نمودار ۵-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک سطح تحصیلات..... ۴۲
- نمودار ۶-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک شغل..... ۴۴
- نمودار ۷-۴: نمره بیماران در زیرمقیاس های کیفیت زندگی به تفکیک میزان درآمد..... ۴۵

فهرست علائم اختصاری

BMI: Body Mass Index

CaOx: Calcium oxalate

CaP: Calcium-Phosphate

GAGs: Glycosaminoglycans

HIV: human immunodeficiency virus

SF-36: 36-Item Short Form Survey

WISQOL: Wisconsin Stone Quality of Life Questionnaire

بررسی تاثیر درمان سنگ کلیه، میزان تحصیلات، سطح درآمد و جنسیت در کیفیت

زندگی بیماران مبتلا به سنگ کلیه

چکیده

زمینه: سنگ کلیه یک بیماری شایع اورولوژیک است که حدود ۱۲ درصد از جمعیت جهان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. تاکنون کیفیت زندگی در تعدادی از بیماری‌های اورولوژیک بررسی شده است اما چنین مطالعاتی در میان بیماران مبتلا به سنگ کلیه کم بوده بویژه آنکه در ایران مطالعه‌ای در این زمینه انجام نگرفته است.

هدف: تعیین تاثیر درمان سنگ کلیه، میزان تحصیلات، سطح درآمد و جنسیت در کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سنگ کلیه

مواد و روش کار: در این مطالعه که از نوع مقطعی بود، ۱۴۲ بیمار مبتلا به سنگ کلیه از لحاظ تاثیر متغیرهای سوشیو-دموگرافیک (شامل جنس، سن، شاخص توده بدنی، وضعیت تاهل، سطح تحصیلات، شغل، سطح درآمد) و درمان بر کیفیت زندگی مورد ارزیابی قرار گرفتند. کیفیت زندگی با پرسشنامه کیفیت زندگی ۳۶ سوالی (SF-36) تعیین شد.

یافته‌ها: اکثر بیماران مذکر (۶۶/۲٪) و از گروه سنی بالای ۵۰ سال (۴۸/۶٪) بودند. درمان سنگ کلیه اثر مثبت معنادار بر کیفیت زندگی داشت ($P < 0/001$ و $Z = 10/554$). میزان تحصیلات و سطح درآمد ارتباط معناداری با کیفیت زندگی نداشتند ($P > 0/05$). جنسیت بیماران با زیرمقیاس‌های عملکرد اجتماعی ($P = 0/038$)، درد بدنی ($P = 0/004$)، و سلامت عمومی ($P = 0/001$) ارتباط داشت. همچنین وزن بیماران با زیرمقیاس‌های عملکرد جسمانی ($P = 0/025$)، درد بدنی ($P = 0/022$)، و سلامت عمومی ($P = 0/032$)؛ و سن بیماران با زیرمقیاس عملکرد جسمانی ($P = 0/014$) ارتباط داشتند.

بحث: درمان سنگ کلیه تاثیر قابل توجه بر افزایش کیفیت زندگی بیماران داشت در حالی که جنسیت مونث در کنار داشتن سن بالای ۵۰ سال و چاقی، تاثیر قابل توجه بر کاهش کیفیت زندگی داشتند. میزان تحصیلات، سطح درآمد، وضعیت تاهل، و شغل با کیفیت زندگی بیماران ارتباط نداشتند.

کلمات کلیدی: سنگ کلیه، کیفیت زندگی، پرسشنامه SF-36.